

Варіант 3.

Адміністрація школи відкриває рахунок у державному банку (або казначействі) та самостійно розпоряджається власним фондом школи

Рішенням Харківської міської ради усі школи міста у визначений термін (наприклад, протягом 2017 року) стають юридичними особами і починають розпоряджатися власним бюджетом із загальним та спеціальним фондом. При цьому у майбутньому спеціальний фонд зможе розміщуватися на рахунку у державному банку, а не у казначействі. Така можливість передбачена проектом ЗУ “Про освіту”, що зараз знаходиться на розгляді у Верховній Раді.

Слід зауважити, що навіть у нинішньому правовому полі школа може відкрити казначейський рахунок, у тому числі і для свого спецфонду. У цьому випадку штатним нормативом передбачена посада бухгалтера.

За рахунок платних послуг, які може надавати школа, та благодійних внесків у спецфонд залучаються кошти, у тому числі на додаткові та позашкільні заняття, групу продовженого дня, а також кошти на оренду приміщень тощо. Надходженнями спецфонду і загалом бюджетом школи керує директор, але план видатків (наприклад, поквартально чи раз на півріччя) затверджує Шкільна рада і погоджує місцевий орган управління освітою. Визначається максимальна сума, в межах якої директор за потреби може приймати рішення оперативного, без погодження зі Шкільною радою та відділом освіти відповідного району міста.

Поточні батьківські внески, що їх збирає адміністрація чи благодійний фонд, надходять на рахунок спецфонду школи. Батьківський комітет, Рада школи чи благодійний фонд можуть також збирати кошти на якісь цільові витрати і при внесенні їх на рахунок вказувати, на яку саме діяльність мають бути спрямовані ці кошти (ч. 6 ст. 5 ЗУ «Про благодійну діяльність...»). Директор Рішенням зобов’язується оприлюднювати звіт про надходження та використання коштів з цього рахунку на офіційному сайті навчального закладу або (за відсутності останнього) на офіційному сайті відділу освіти відповідного району міста щорічно. Якщо школа має рахунок у Держказначействі, то ці витрати можна побачити на офіційному порталі публічних фінансів України spending.gov.ua.

Збір коштів готівкою, операції з коштами батьків поза офіційним рахунком школи забороняються Рішенням Харківської міської ради. Відповідальність за його порушення несе директор, і у випадку скарг від батьків, що збір коштів готівкою продовжується, директор отримує догану або звільняється.

Головною загрозою реалізації цього сценарію є відкладення прийняття нового ЗУ “Про освіту” та відповідних змін до Бюджетного кодексу (аналогічних до змін, що були прийняті, коли право розміщувати рахунки спецфондів у банках надали університетам і науковим установам) та посадову інструкцію директора школи.

Переваги:

- краще матеріально-технічне забезпечення школи;
- ефективність управління закладом освіти (кваліфікований директор приймає рішення);
- можливість оперативно вирішувати проблеми з матеріально-технічним станом;
- гнучкість в управлінні, забезпечена фінансовою автономією;
- більша незалежність школи від органів влади, мінімізація адміністративного ресурсу.

Недоліки:

- затримка коштів батьків на рахунку Держказначейства;
- корупційні ризики (нецільове використання коштів директором);
- надмірний фінансовий тиск на батьків;
- комерціалізація освіти;
- залежність оцінок учнів від внесків;
- відчуження батьків і громади від школи;
- конфлікт між батьками і адміністрацією школи через різне бачення пріоритетних потреб школи.